

การรื้อฟื้นเพลงตับตาโบลวิวงศ์*

Received: 3 May 2021

Revised: 11 January 2023

Accepted: 3 March 2023

บุญตา เขียนทองกุล**

อุรารมย์ จันทมาลา***

ปัทมาวดี ชาญสุวรรณ****

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความเป็นมาของเพลงตับตาโบลวิวงศ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ที่ส่งผลต่องานวิชาการด้านดนตรีสืบมา 2) เพื่อศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างเพลงตับตาโบลวิวงศ์ (Tableaux Vivants) และนำเสนอการวิจัยในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่าตับตาโบลวิวงศ์มีพัฒนาการมาจากเพลงตับมโหรีสำหรับกล่อมพระบรรทมของพระมหากษัตริย์มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเมื่อครั้งแต่เดิมเป็นกาพย์ โคลง หรือกลอนเพลง เนื้อหาจบความในบท มีวิธีการเรียงร้อยด้วยการนำเพลงมาบรรจุในบทประพันธ์แล้วนำมาบรรเลงติดต่อกันเพื่อให้เกิดความยาว และเรียกการเรียงร้อยแบบนี้ว่า “ตับเพลง” ต่อมาในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์การแสดงละครเฟื่องฟู ได้มีผู้นำบทละครมาบรรเลงขับร้องโดยไม่ตัดตัวแสดง ซึ่งเรียกว่า “ละครกลาย” จึงเรียกเพลงตับที่มาจากบทละครว่า “เพลงตับเรื่อง” ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ได้พระนิพนธ์เพลงตับตาโบลวิวงศ์จำนวน 8 ตับ ตามพระประสงค์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร ภายหลังเมื่อสิ้นพระชนม์แล้วก็ได้มีการจัดแสดงเพลงตับตาโบลวิวงศ์อีกเลย ในสมัยรัชกาลที่ 9 ได้มีการรื้อฟื้นนำมาจัดแสดงแบบเต็มรูปแบบและนำมาปรับใช้เพื่อให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน ผลการศึกษา

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

คำสำคัญ

การรื้อฟื้น;
เพลงตับ;
ตาโบลวิวงศ์;
สำนวน;
สำเนียงภาษา

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิตเรื่อง “การรื้อฟื้นเพลงตับตาโบลวิวงศ์” สาขาวิชาการวิจัยทางศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** นักศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยทางศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ติดต่อได้ที่: buntajakhay@gmail.com

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการวิจัยทางศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ติดต่อได้ที่: urarom_jun@hotmail.com

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการวิจัยทางศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ติดต่อได้ที่: pattamawadee_chan@hotmail.com

โครงสร้างเพลงดับตาโบลวิ้งต์พบว่าเพลงดับเรื่องราชาธิราชมีสำเนียงพม่าและมอญ อยู่ในกลุ่มเสียงเพิงออบน และกลุ่มเสียงเพิงออล่าง เพลงดับเรื่องนิทราชาคริตมีสำเนียงแขก อยู่ในกลุ่มเสียงเพิงออล่าง เพลงดับเรื่องสามก๊ก มีสำเนียงจีน อยู่ในกลุ่มเสียงเพิงออบน เพลงดับเรื่องชินเดอเรลล่ามีสำเนียงฝรั่ง อยู่ในกลุ่มเสียงเพิงออล่าง เพลงดับเรื่องขอมดำดินมีสำเนียงเขมร อยู่ในกลุ่มเสียงขวา เพลงดับเรื่องพระลอมีสำเนียงลาว อยู่ในกลุ่มเสียงเพิงออล่าง และเพลงดับเรื่องอุณรุทมีสำเนียงไทย อยู่ในกลุ่มเสียงเพิงออล่าง ส่วนสำนวนทำนองหลักมีสำเนียงภาษามีทุกดับ แต่มีบางเพลงที่สำนวนทำนองหลักไม่มีสำเนียงภาษา แต่สามารถนำทำนองหลักนั้นไปแปรทาง บรรเลงให้มีสำเนียงภาษาได้ ได้แก่ เพลงพม่าเห่ เพลงตะนาว เพลงมอญร้องไห้ เพลงแขกต๋อยหม้อ เพลง ครอบจักรวาล และเพลงเวสสุกรรม

The Revival of 'Song Tabeaux Vivants'^{*}

Received: 3 May 2021

Revised: 11 January 2023

Accepted: 3 March 2023

Bunta Kiantongkul^{**}Urarom Chantamala^{***}Pattamawadee Chansuwan^{****}

This article aims to 1) study the history of Tableaux Vivants of Prince Narisara Nuwattiwong that affect the academic work in the musical field 2) analyse the music structure of Tableaux Vivants. Therefore, the result will be present in the descriptive analysis form.

The research reveals that Tableau Vivant suites are derived from *mahoree* suites for lulling the royalty when they are going to sleep since the Ayutthaya period. The initial lyrics are the poem, verse, or free verse which will finish in one verse. The *mahoree suites* are composed by selecting different songs before integrating them to make it longer called "*Pleng Tab*". In the early Rattanakosin period, the drama scripts are used to play and sing without the dancers called "*Lakorn Klai*" or "*Pleng Tab Ruang*", as a result, the stories of the suites are borrowed from drama scripts. In the period of King Rama V-King Chulalongkorn, Prince Narisara Nuwattiwong produces eight Tableau Vivant suites according to the demand of Crown Prince Maha Vajirunhis-the first son of King Chulalongkorn. Tableau Vivant suites are not played since Crown Maha Vajirunhis passes away until the period of King Rama IX, King Bhumibol Adulyadej, Tableaux Vivants are revived to fully perform and modified its features for the current Thai society. The results of music

Research Article

Abstract

Keywords

revival;
suite;
Tableaux Vivants;
musical phrase;
accent or music intonation

^{*} This article is a part of the author's doctoral dissertation entitled "The Revival 'Song Tabeaux Vivants'", Fine and Applied Arts Research Program, Faculty of Fine and Applied Arts and Cultural Sciences, Mahasarakham University.

^{**} Ph.D. candidate, Fine and Applied Arts Research Program, Faculty of Fine and Applied Arts and Cultural Sciences, Mahasarakham University, e-mail: buntajakhay@gmail.com

^{***} Assistant Professor, Fine and Applied Arts Research Program, Faculty of Fine and Applied Arts and Cultural Sciences, Mahasarakham University, e-mail: urarom_jun@hotmail.com

^{****} Assistant Professor, Fine and Applied Arts Research Program, Faculty of Fine and Applied Arts and Cultural Sciences, Mahasarakham University, e-mail: pattamawadee_chan@hotmail.com

structure of Tableaux Vivants are revealed as follows: firstly, *Ruang Rachathirat Suite* represents Burmese and Mon accent played in *Thang Piang Or Bon* or C pentatonic scale also played in *Thang Piang Or Lang* or G pentatonic scale. Secondly, *Ruang Nithra Chakhrut Suite* represents Indian accent played in *Thang Piang Or Lang* or G pentatonic scale. Thirdly, *Ruang Samkok Suite* represents Chinese accent played in *Thang Piang Or Bon* or C pentatonic scale. Fourthly, *Ruang Cinderella Suite* represents *Farang* or Western accent played in *Thang Piang Or Lang* or G Pentatonic scale. Moreover, *Ruang Khom Damdin Suite* represents Khmer accent played in *Thang Chawa* or F pentatonic scale. Furthermore, *Ruang Phralo Suite* represents Lao accent played in *Thang Piang Or Lang* or G pentatonic scale. Finally, *Ruang Unnaruth Suite* is played in *Thang Piang Or Lang* or G pentatonic scale. It can be seen that there have the language accents in all Tableau Vivant suites. However, there are some pieces that its basic melodies can be used to create new accents such as *Phama Hae*, *Krob Chakkawal*, *Mon Ronghai*, *Khaek Thoy Mo*, *Khrop Chakkrawan*, and *Wessukam*.

1. บทนำ

คำว่า “ตบ” ในความหมายของดนตรีไทยหมายถึงเพลงที่ใช้รับร้องหลายๆ เพลง รวมบรรเลงติดต่อกันไป เพลงตบนี้มี 2 ชนิด คือ 1. ตบเรื่อง หมายถึง การเรียบเรียงบรรเลงถือบทหรือเนื้อร้องที่ติดต่อกันเป็นเรื่องไปเป็นเกณฑ์ เพลงที่ร้องหรือรับจะลั่นกันอย่างไรก็ได้คำนึงถึง 2. ตบเพลง หมายถึง การเรียบเรียงบรรเลงถือเพลงที่ติดต่อกันให้ถูกต้องแบบแผนเป็นเกณฑ์ ส่วนคำร้องจะติดต่อกันเป็นเรื่องเดียวกันหรือไม่ไม่คำนึงถึง (มนตรี ตราโมท, 2545, น. 82) แต่เดิมเพลงตบนี้ใช้อยู่ในการบรรเลงของวงมโหรีเครื่องสี่ และเพลงที่บรรเลงนี้เรียกว่า “เพลงตบมโหรี” ใช้ในการขับกล่อมหรือการถวายงาน มีชื่อเรียกเฉพาะว่า “กล่อมพระบรรทมมหาประถมตื่นมาน” เป็นการบรรเลงขับกล่อมในขณะที่พระมหากษัตริย์เสด็จเข้าพระบรรทม

ตาโบลิวังต์ (Tableaux Vivants) เป็นคำทับศัพท์และรากศัพท์เดิมเป็นคำภาษาฝรั่งเศส หมายถึง ภาพที่มีชีวิต (Living Picture) เป็นคำใช้เรียกผู้แสดงที่วางท่าทางเลียนแบบภาพวาด หรือแสดงเป็นกิริยาเพื่อเล่าเรื่อง โดยไม่มีการพูดและเคลื่อนไหวร่างกาย ผู้แสดงจะแต่งตัวตามเนื้อเรื่องเพื่อสร้างความสมจริง แสดงท่าทางหยุดนิ่งอยู่ในฉากที่ถูกจำลองบรรยากาศตามเนื้อเรื่อง ในระหว่างนั้นมีดนตรีบรรเลงประกอบอยู่ตลอดเวลา ทั้งสามส่วนถูกนำเสนอพร้อมกันเพื่อเล่าเรื่องนั้นๆ (ธีรวิทย์ แก้วมาก, 2556)

ประมาณพุทธศักราช 2434-2437 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ได้ทรงพระนิพนธ์บทขับร้องพร้อมทั้งบรรจุเพลง เพื่อบรรเลงประกอบการแสดงตาโบลิวังต์หรือละครภาพนิ่งนี้ ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร ที่โปรดให้พระอนุชาและพระราชวงศ์ที่ทรงพระเยาว์แต่งพระองค์ตามตัวละครในเรื่อง พร้อมทั้งแสดงกิริยาท่าทางที่หยุดนิ่งเสมือนเป็นภาพวาด ระหว่างนั้นจะมีวงดนตรีบรรเลง-ขับร้องประกอบตามเนื้อเรื่องนั้นๆ การแสดงดังกล่าวมีทั้งหมด 8 ชุด คือ 1. ตบเรื่องพระเป็นเจ้า 2. ตบเรื่องราชาธิราช 3. ตบเรื่องนิทราชาคริต 4. ตบเรื่องชินเดอเรลล่า 5. ตบเรื่องสามก๊ก 6. ตบเรื่องขอมดำดิน 7. ตบเรื่องพระลอ และ 8. ตบเรื่องอุณรุท พร้อมทั้งมีภาพประกอบฉากด้วย และเรียกพระนิพนธ์ชุดนี้ว่า “เพลงตบตาโบลิวังต์” (กรมศิลปากร, 2506, น. 337-387)

จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงตบตาโบลิวังต์ ทำให้มีความสนใจศึกษาวิวัฒนาการของเพลงตบที่มีมาแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งศึกษาโครงสร้างของเพลงภาษาที่บรรจุอยู่ในเพลงตบตาโบลิวังต์ ประกอบด้วยกลุ่มเสียง สำนวน และสำเนียงภาษา ด้วยความสำคัญและเหตุผลตามที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาในหัวข้อเรื่องการรื้อฟื้นเพลงตบตาโบลิวังต์ (Tableaux Vivants)

2. จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาความเป็นมาของเพลงตบตาโบลิวังต์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ซึ่งส่งผลต่องานวิชาการด้านดนตรีสืบมา
2. ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างเพลงตบตาโบลิวังต์ (Tableaux Vivants)

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลเอกสารจากหนังสือ ตำรา เอกสารเก่าจากพระราชกิจจานุเบกษา รายงานการวิจัย สื่อบัณฑิตการแต่ง วิทยุทัศน์ เพื่อให้ได้ประวัติความเป็นมาของเพลงตบตาโบลิวังต์จากอดีตถึงปัจจุบัน ด้วยการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลประวัติความเป็นมา เริ่มตั้งแต่เพลงตบมโหรีจนพัฒนาการมาสู่เพลงตบตาโบลิวังต์ และศึกษาข้อมูลการแสดงเพลงตบตาโบลิวังต์จากวิทยุทัศน์และการบรรเลงปีพาทย์ดึกดำบรรพ์ประกอบการแสดงตบตาโบลิวังต์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้วิธีเรียงลำดับตามเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ด้านดนตรี ทำให้เห็นถึงพัฒนาการการแสดงเพลงตบตาโบลิวังต์และการนำมาปรับใช้ในสังคมไทย

2. ศึกษาข้อมูลการบรรเลง-ขับร้องเพลงตบตาโบลิวังต์ทั้ง 7 ตับ และจัดทำ Focus Group เพื่อให้ได้ข้อมูลทำนองหลักเพลงตบตาโบลิวังต์ แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อหากลุ่มเสียง สำนวน และสำเนียงภาษาของทำนองเพลงต่างๆ ด้วยการบันทึกเสียงทำนองหลักเพลงตบตาโบลิวังต์จำนวน 7 ตับ และจัดทำแบบสอบถามควบคู่กันไปเพื่อความสะดวกในการดำเนินการ Focus Group โดยการเปิดเสียงทำนองเพลงให้ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทยฟังและลงความเห็นครั้งละท่อน/เพลง หากมีความเห็นไม่ตรงกันก็ให้ลงมติว่าควรจะใช้ทำนองใด กระทำเช่นนั้นครบทั้ง 7 ตับ (ไม่รวมเพลงตบเรื่องพระเป็นเจ้า เพราะไม่มีการบรรจเพลง) จากนั้นได้วิเคราะห์หากลุ่มเสียง สำนวนเพลง และสำเนียงภาษา โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติม

4. ผลการวิจัย

4.1 ศึกษาความเป็นมาของเพลงตบตาโบลิวังต์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ที่ส่งผลต่องานวิชาการด้านดนตรีสืบมา

จากการศึกษาพบว่าเพลงตบตาโบลิวังต์มาจากคำ 2 คำ คือ คำว่า “เพลงตบ” กับ “ตาโบลิวังต์” (Tableaux Vivants)

“เพลงตบ” หมายถึง เพลงหลายๆ เพลงที่เรียงร้อยเข้าด้วยกัน จุดประสงค์เพื่อให้สามารถบรรเลงต่อเนื่องกันไปได้อย่าง นิยมใช้ชื่อเพลงแรกเป็นชื่อเพลงตบ เป็นเพลงที่มีมาแต่สมัยอยุธยา ใช้บรรเลง-ขับร้องด้วยวงมโหรีเครื่องสี่ มีบทบาทหน้าที่ในการบรรเลงขับกล่อมพระบรมมหาราชวังของพระมหากษัตริย์ ด้วยบรรเลงอยู่ในวงมโหรี จึงเรียกเพลงตบที่ใช้ในการนี้ว่า เพลงตบมโหรี บทขับร้องแต่เดิมประพันธ์ด้วยโคลงและกาพย์ หรือกลอนเพลง เนื้อหาจบความในบท ต่อมาจึงนิยมแต่งเป็นกลอนแปด เนื้อร้องมีเนื้อหาเกี่ยวกับการชมธรรมชาติ มักเริ่มด้วยบทไหว้ครูก่อนแล้วจึงขับร้องเพลงอื่นต่อเนื่องไป ในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์เป็นยุคที่การละครเฟื่องฟู พวกที่หัดมโหรีผู้หญิงได้นำบทละครที่ใช้สำหรับแสดงละครมาบรรเลงขับร้องแทนบทมโหรีของเก่า เพียงแต่ไม่มีตัวแสดง จึงเรียกว่า “ละครกลาย” ซึ่งต่อมาเรียกว่า “เพลงตบเรื่อง” ตามเรื่องที่น่ามาบรรเลง-ขับร้อง เพลงตบมโหรีของเดิมจึงมีลักษณะเป็น “ตบเพลง”

“ตาโบลิวังต์” เป็นคำทับศัพท์ หมายถึง ภาพหนึ่งที่มีชีวิต เป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษ (ตาโบลิวังต์) และภาษาฝรั่งเศส (ตาโบลิวองต์) สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ได้นำมาเรียกชื่อ

การแสดงที่ท่านได้คิดจัดทำขึ้นใหม่ เพื่อถวายสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร ในการจัดแสดงมืองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ 1. มีผู้แสดงแต่งตัวสมจริงตามเนื้อเรื่อง พร้อมทั้งวางท่าทางให้มีความสัมพันธ์กับบทขับร้อง 2. มีการบรรเลง-ขับร้อง 3. มีการจัดฉากตามท้องเรื่องนั้นๆ ทั้ง 3 ส่วนนี้ได้ถูกนำเสนอพร้อมกัน จึงเรียกเพลงที่พระนิพนธ์ทั้งหมด 8 ตั๊บว่า “เพลงต๊บตาโบลวิวังค์” เพราะทั้ง 8 ตั๊บได้จัดแสดงในรูปแบบของตาโบลวิวังค์ทั้งหมด

จุดประสงค์ในการประพันธ์เพลงต๊บตาโบลวิวังค์เพื่อให้เจ้านายเล็ก ๆ ที่ยังไม่สามารถทำได้มีโอกาสแต่งตัวตามเนื้อเรื่องที่แสดงพร้อมทั้งวางท่าทางตามบทละครนั้นๆ แต่ทรงสร้างให้มีความแตกต่างออกไปจากเพลงต๊บที่มีอยู่ โดยนำเนื้อเรื่องที่รู้จักดีในสมัยนั้นมาทำเป็นเพลงต๊บตาโบลวิวังค์ เพราะผู้ชมที่ดูจะต้องรู้จักเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างดีแล้ว มิเช่นนั้นก็จะไม่เข้าใจท่าทางที่ปรากฏ เพราะผู้แสดงต้องตีบทตามความหมายรวมของคำร้อง เป็นลักษณะหูกได้ยิน ตาได้มองเห็นภาพ ทั้งเพลงต๊บที่พระนิพนธ์มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป จึงมีผู้นิยมเรียกเพลงต๊บตาโบลวิวังค์นี้ว่า “เพลงต๊บภาษา” เพราะประกอบด้วยเพลงสำเนียงพม่า-มอญ สำเนียงแขก สำเนียงจีน สำเนียงเขมร สำเนียงฝรั่ง สำเนียงลาว และสำเนียงไทย ทั้งนี้ทรงพระนิพนธ์ขึ้นระหว่างพุทธศักราช 2434-2437 มีทั้งหมด 8 ตั๊บ ได้แก่

1. เพลงต๊บเรื่องพระเป็นเจ้า
2. เพลงต๊บเรื่องราชาธิราช
3. เพลงต๊บเรื่องนิทราชาคริต
4. เพลงต๊บเรื่องสามก๊ก
5. เพลงต๊บเรื่องซินเดอเรลล่า
6. เพลงต๊บเรื่องขอมดำดิน
7. เพลงต๊บเรื่องพระลอ
8. เพลงต๊บเรื่องอุณรุท

ในการจัดแสดงเรื่องต๊บพระเป็นเจ้า สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงแสดงเป็นพระนารายณ์ ภายหลังจากการแสดงทรงสิ้นพระชนม์ด้วยโรคไข้รากสาดน้อย จึงทำให้ไม่ปรากฏการจัดแสดงเพลงต๊บตาโบลวิวังค์อีกเลย ในสมัยรัชกาลที่ 9 นายสมภพ จันทรประภาได้นำมารื้อฟื้นเพื่อจัดแสดงหารายได้เข้าสภากาชาดไทย ต่อมาศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุลได้นำเรื่องพงศาวดารการแพทย์ไทยมาจัดทำเป็นตาโบลวิวังค์ เป็นลักษณะการเล่าเรื่องด้วยการบรรเลง-ขับร้องแทนการบรรยาย แล้วให้ผู้แสดงยืนหยุดนิ่งวางท่าทางให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง โดยมีการบรรเลง-ขับร้องประกอบอย่างต่อเนื่อง ต่อมาได้มีการจัดแสดงในรูปแบบนี้อีกเช่น ตาโบลวิวังค์เรื่องหม่อมส้มจิ้น ตาโบลวิวังค์เกร็ดพงศาวดารการแพทย์ กรุงรัตนโกสินทร์ สมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 9 ในรายการ “ศรีสุขนาฏกรรม” จะเห็นได้ว่าเรื่องที่นำมาจัดแสดงนี้จะเป็นประวัติบุคคล หรือเป็นประวัติศาสตร์เรื่องต่างๆ ที่ผู้ชมจะต้องรู้จัก จึงจะนำมาจัดแสดงได้

ต่อมาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รื้อฟื้นการแสดงละครดึกดำบรรพ์และนาบทพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์มาจัดแสดง ชื่อรายการ “ปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์” และได้จัดแสดงจนถึงปัจจุบันนี้ เฉพาะการแสดง “ต๊บตาโบลวิวังค์” มีดังนี้

1. นำเพลงตับตาโบลีวงศ์ที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ทรงพระนิพนธ์ขึ้นมามีแสดง ได้แก่ เพลงตับเรื่องสามก๊ก เพลงตับเรื่องราชาธิราช เพลงตับเรื่องนิทราชาคริต เพลงตับเรื่องชินเดอเรลล่า และเพลงตับเรื่องพระลอ

2. นำบทพระนิพนธ์อื่นๆ ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์มาจัดแสดงเป็นรูปแบบตาโบลีวงศ์ อาทิ จากบทละครดึกดำบรรพ์เรื่องคารี ตอนนางคันธมาลีขึ้นหึง และเรื่องสังข์ศิลป์ชัย ตอนตกเหว จากบทคอนเสิร์ตเรื่องรามเกียรติ์ ตอนพรหมมาศ และตอนนาคบาท เป็นต้น

การแสดงตาโบลีวงศ์ในปัจจุบัน ไม่ได้จัดแสดงเต็มรูปแบบ หากแต่นำมาเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงเพื่อใช้ในการเล่าเรื่อง และที่ปรากฏได้ชัดคือนิยมนำประวัติบุคคลหรือประวัติสถานที่มาจัดแสดง เพราะจะทำให้เกิดอรรถรสมากยิ่งขึ้นด้วยมีภาพประกอบในการเล่าเรื่องตามลักษณะของ “ตาโบลีวงศ์”

จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงตับตาโบลีวงศ์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย ทำให้ทราบว่า เพลงตับที่มีมาตั้งแต่สมัยอยุธยาได้ส่งผลให้เกิดงานวิชาการด้านดนตรีไทยสืบมาดังนี้ เพลงตับแต่เดิมเรียกว่า “เพลงตับมโหรี” บทขับร้องเป็นบทประพันธ์ประเภทกาพย์ โคลง และกลอนเพลง บรรเลงด้วยวงมโหรีเครื่องสี่มีมาตั้งแต่สมัยอยุธยา ในสมัยรัชกาลที่ 2 มีผู้นำบทละครมาขับร้องแทนคำประพันธ์เดิม ทำให้เกิดการบรรเลง-ขับร้องในรูปแบบใหม่ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ได้นำบทละครพันทางมาทรงพระนิพนธ์เพื่อทำเป็นเพลงตับ โดยเลือกให้มีสำเนียงภาษาแตกต่างกัน นอกจากสำเนียงฝรั่งเรื่องชินเดอเรลล่าที่ทรงพระนิพนธ์ขึ้นใหม่ รวมทั้งหมดมี 8 ตับ และมีชื่อเรียกเฉพาะว่า “เพลงตับตาโบลีวงศ์” นอกจากนี้ เมื่อมีต่างชาติเข้ามาเจริญสัมพันธไมตรี สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ได้นำบทละครเรื่องรามเกียรติ์มาบรรเลง-ขับร้องในลักษณะเพลงตับเรื่อง บรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ที่ได้ปรับปรุงขึ้นสำหรับการบรรเลงในห้อง ซึ่งต่อมาเรียกว่า “วงปี่พาทย์ดึกดำบรรพ์” มาบรรเลง-ขับร้องรับชาวต่างชาติที่เข้ามาเยือนประเทศไทยเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2441 และต่อมาได้นำบทละครมาจัดทำในลักษณะเพลงตับแต่มีการใช้คำเรียกชื่อที่แตกต่างกันออกไป เช่น บทมโหรีเรื่องรามเกียรติ์ ชุดนางลอย บัณฑิต บทคอนเสิร์ต เรื่องรามเกียรติ์ ตอนนางลอย บัณฑิต นอกจากนี้ได้ทรงนำบทโขนมาเป็นเพลงตับอีกหลายตอน อาทิ บทคอนเสิร์ต เรื่องรามเกียรติ์ ตอนนาคบาท ตอนอินทรีชิตแผ่ลงศพรพรมมาศ ต่อมาสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพนำเรื่องรามเกียรติ์มาทำเป็นเพลงตับเรื่องรามเกียรติ์ ตอนพระนารายณ์ปราบนาท เพื่อนำมาบรรเลง-ขับร้องต้อนรับผู้สำเร็จราชการอินโดจีนเมื่อ พ.ศ. 2469 และได้มีผู้นำบทละครมาทำเป็นเพลงตับหลายเรื่อง อาทิ เพลงตับเรื่องท้าวแสนปม เพลงตับเรื่องจันทกนิรี ตับริ้วทองห่มทัพ ตับริ้วขุนช้างขุนแผน ตอนพระไวยแตกทัพ เป็นต้น (มนตรี ตราโมท และวิเชียร กุลตัญญ์, 2523, น. 98-147)

ปัจจุบันเพลงตับตาโบลีวงศ์และเพลงตับอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้วที่นำมาบรรเลงมีบทขับร้องที่ต้องบรรเลงรับหลายเที่ยว ปรมาจารย์ทางดนตรีได้นำทำนองหลักนั้นมาทำเป็นทางเปลี่ยน เพื่อให้มีทางบรรเลงที่แตกต่างกันทั้งจะทำให้เกิดอรรถรสในการฟังด้วย เช่น เพลงวิลันดาโอดในเพลงตับเรื่องชินเดอเรลล่า มีการบรรเลงรับร้อง 4 เที่ยว หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ได้ทำทางเปลี่ยน บรรเลงไม่เหมือนกันทั้ง 4 เที่ยว หรือเพลงช้างป่าจากบทคอนเสิร์ตเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนางลอย นายมนตรี ตราโมท ศิลปินแห่งชาติ ได้ประดิษฐ์ทำนองเพลงให้สอดคล้องกับบทพระราชนิพนธ์ โดยทำเป็นทางเปลี่ยนให้มีเสียงต่างๆ ได้แก่ เสียงนาฬิกา เสียงนก และเสียงไก่ นอกจากนี้ยังนิยมนำมาทำเป็นเพลงตับออกตัว เมื่อบทขับร้องกล่าวถึงตัวละครตัวใด ก็จะมีผู้แสดงตามเนื้อเรื่องนั้นออกมาขึ้นหนึ่งในกิริยาตามบทขับร้อง จะเห็นได้ว่าเพลงตับที่แต่เดิมอยู่ในราชสำนักได้ปรับเปลี่ยนและพัฒนาทำให้เกิดงานใหม่ๆ ด้านวิชาการทางดนตรีไทยสืบมา

4.2 ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างเพลงตับตาโบลวิวงต์ (Tableaux Vivants)

จากการศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างเพลงตับตาโบลวิวงต์ทั้ง 7 ตับ (ไม่รวมเพลงตับเรื่องพระเป็นเจ้า เพราะไม่มีการบรรจุเพลง) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์หากลุ่มเสียง สำนวน และสำเนียงภาษา ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันทั้ง 7 ตับ ได้แก่ สำเนียงพม่า-มอญจากเรื่องราชาธิราช สำเนียงแขกจากเรื่องนิทราชาคริต สำเนียงจีนจากเรื่องสามก๊ก สำเนียงเขมรจากเรื่องขอมดำดิน สำเนียงฝรั่งจากเรื่องซินเดอเรลล่า สำเนียงลาวจากเรื่องพระลอ และสำเนียงไทยจากเรื่องอุณรุท เพลงภาษาที่นำมาบรรจุในแต่ละตบนอกจากชื่อเพลงและเครื่องกำกับจังหวะหน้าทับหรือเครื่องภาษาที่สื่อว่าเป็นสำเนียงของชาตินั้นๆ แล้ว กลุ่มเสียง สำนวน และสำเนียงภาษาของทำนองเพลงที่พบยังบ่งชี้ได้ชัดเจน ดังนี้

4.2.1 เพลงตับเรื่องราชาธิราช

เพลงตับเรื่องราชาธิราชมีลักษณะคำประพันธ์เป็นกลอนบทละคร บรรจุเพลงบรรเลง-ขับร้อง รวม 4 เพลง ได้แก่ เพลงพม่าเห่ เพลงมอญรำดาบ เพลงตะนาว และเพลงมอญร้องไห้ จากการศึกษาหากลุ่มเสียง สำนวน และสำเนียงภาษาพบว่า เพลงพม่าเห่ อยู่ในกลุ่มเสียงเพียงออบน (ด ร ม x ซ ล x) พบสำนวนทำนองหลักที่สามารถนำไปประดิษฐ์ให้เป็นสำเนียงพม่าปรากฏ 2 สำนวน เพลงมอญรำดาบ อยู่ในกลุ่มเสียงเพียงออบน (ด ร ม x ซ ล x) มี “เสียงฟา” และ “เสียงที” เป็นเสียงจร ทำให้มีสำเนียงมอญเด่นชัดขึ้น พบสำนวนทำนองหลักที่สามารถนำไปประดิษฐ์ให้เป็นสำเนียงมอญได้เด่นชัดขึ้นกับสำนวนที่เป็นสำเนียงมอญปรากฏรวม 4 สำนวน เพลงตะนาว อยู่ในกลุ่มเสียงเพียงออบน (ด ร ม x ซ ล x) มี “เสียงที” เป็นเสียงจร และกลุ่มเสียงเพียงออล่าง (ซ ล ท x ร ม x) มี “เสียงโด” เป็นเสียงจร ทำให้มีสำเนียงมอญเด่นชัดขึ้น ทั้งนี้พบสำนวนทำนองหลักที่สามารถนำไปประดิษฐ์ให้เป็นสำเนียงมอญปรากฏ 2 สำนวน เพลงมอญร้องไห้ อยู่ในกลุ่มเสียงเพียงออล่าง (ซ ล ท x ร ม x) มี “เสียงโด” เป็นเสียงจร และอยู่ในกลุ่มเสียงเพียงออบน (ด ร ม x ซ ล x) มี “เสียงฟา” และ “เสียงที” เป็นเสียงจร ทั้งนี้พบสำนวนทำนองหลักที่สามารถนำไปประดิษฐ์ให้เป็นสำเนียงมอญปรากฏเพียงสำนวนเดียว

ตัวอย่างเพลงสำเนียงมอญ

เพลงมอญรำดาบ ปรากฏบรรทัดที่ 4 ของท่อน 1 และท่อน 2

เพลงมอญรำดาบ ปรากฏบรรทัดที่ 1 ของท่อน 2

4.2.2 เพลงตับเรื่องนิทราชาคริต

เพลงตับเรื่องนิทราชาคริตมีลักษณะคำประพันธ์เป็นร้อยและโคลงสี่สุภาพ บรรจุเพลงบรรเลง-ขับร้อง รวม 6 เพลง ได้แก่ เพลงแขกกล่อมเจ้า เพลงแขกถอนสายบัว เพลงแขกหนัง เพลงแขกต่อยมหื้อ เพลงแขกเจ้าเซ็น และเพลงพราหมณ์ดีดน้ำเต้า จากการศึกษาหากลุ่มเสียง สำนวน และสำเนียงภาษา พบว่า เพลงแขกกล่อมเจ้า อยู่ในกลุ่มเสียงเพียงออล่าง (ซ ล ท x ร ม x) มี “เสียงโด” เป็นเสียงจร ทั้งนี้พบสำนวนที่เป็นสำเนียงแขกปรากฏ 5

สำนวน เพลงแขกถอนสายบัว อยู่ในกลุ่มเสียงเพียงออล่าง (ช ล ท x ร ม x) ทั้งนี้พบสำนวนที่เป็นสำเนียงแขกปรากฏ 3 สำนวน เพลงแขกหนึ่ง อยู่ในกลุ่มเสียงเพียงออบน (ด ร ม x ช ล x) แล้วเปลี่ยนมาเป็นกลุ่มเสียงชาว (ฟ ช ล x ด ร x) ทั้งนี้พบสำนวนที่เป็นสำเนียงแขกปรากฏ 3 สำนวน เพลงแขกต๋อยหม้อ อยู่ในกลุ่มเสียงเพียงออบน (ด ร ม x ช ล x) พบสำนวนทำนองหลักที่สามารถนำไปประดิษฐ์ให้เป็นสำเนียงแขกปรากฏ 2 สำนวน เพลงแขกเจ้าเซ็น อยู่ในกลุ่มเสียงชาว (ฟ ช ล x ด ร x) แล้วเปลี่ยนมาเป็นกลุ่มเสียงเพียงออล่าง (ช ล ท x ร ม x) ทั้งนี้พบสำนวนที่เป็นสำเนียงแขกปรากฏ 4 สำนวน เพลงพราหมณ์ดีดน้ำเต้า อยู่ในกลุ่มเสียงชาว (ฟ ช ล x ด ร x) มี “เสียงที” และ “เสียงมี” เป็นเสียงจร ทั้งนี้พบสำนวนที่เป็นสำเนียงแขกปรากฏ 2 สำนวน

ตัวอย่างเพลงสำเนียงแขก

เพลงแขกกล่อมเจ้า ปรากฏบรรทัดที่ 3 ของท่อน 1

เพลงแขกเจ้าเซ็น ปรากฏบรรทัดที่ 1 ของท่อน 2

4.2.3 เพลงดับเรื่องสามก๊ก

เพลงดับเรื่องสามก๊กหรือดับจุลงมีลักษณะคำประพันธ์เป็นกลอนบทละคร บรรจุเพลงบรรเลง-ขับร้องรวม 4 เพลง ได้แก่ เพลงจีนฮูหยิน เพลงจีนเสียดี เพลงจีนขิมเล็ก และเพลงจีนช้วน จากการศึกษากลุ่มเสียง สำนวน และสำเนียงภาษา พบว่า เพลงจีนฮูหยิน อยู่ในกลุ่มเสียงเพียงออบน (ด ร ม x ช ล x) มี “เสียงฟา” และ “เสียงที” เป็นเสียงจร ทำให้มีสำเนียงจีนชัดเจนขึ้น ทั้งนี้พบสำนวนที่เป็นสำเนียงจีนปรากฏ 8 สำนวน เพลงจีนเสียดีอยู่ในกลุ่มเสียงเพียงออบน (ด ร ม x ช ล x) มี “เสียงฟา” เป็นเสียงจร ทำให้มีสำเนียงจีนชัดเจนขึ้น ทั้งนี้พบสำนวนที่เป็นสำเนียงจีนปรากฏ 3 สำนวน เพลงจีนขิมเล็ก อยู่ในกลุ่มเสียงเพียงออบน (ด ร ม x ช ล x) ไม่มีเสียงจร ทั้งนี้พบสำนวนที่เป็นสำเนียงจีนปรากฏ 4 สำนวน เพลงจีนช้วน อยู่ในกลุ่มเสียงเพียงออล่าง (ช ล ท x ร ม x) แล้วเปลี่ยนมาเป็นกลุ่มเสียงเพียงออบน (ด ร ม x ช ล x) มี “เสียงฟา” เป็นเสียงจร แล้วเปลี่ยนมาเป็นกลุ่มเสียงชาว (ฟ ช ล x ด ร) มี “เสียงที” เป็นเสียงจร ก่อนจะกลับมาเป็นกลุ่มเสียงเพียงออบน (ด ร ม x ช ล x) พบสำนวนที่เป็นสำเนียงจีนปรากฏ 3 สำนวน

ตัวอย่างเพลงสำเนียงจีน

เพลงจีนฮูหยิน ปรากฏวรรคหลังบรรทัดที่ 8 - วรรคแรกบรรทัดที่ 9 ของท่อน 1 และท่อนที่ 2

เพลงจีนช้วน ปรากฏบรรทัดที่ 2 ของท่อน 1

4.2.4 เพลงตับเรื่องขอมดำดิน

เพลงตับเรื่องขอมดำดินมีลักษณะคำประพันธ์ 3 ชนิด ได้แก่ กลอนบทละคร โคลงสี่สุภาพ และกาพย์ยานี บรรจุเพลงบรรเลง-ขับร้อง รวม 4 เพลง ได้แก่ เพลงเขมรพวง เพลงเขมรเขาเขียว เพลงเขมรเป่าใบไม้ และ เพลงเขมรเอวบาง จากการศึกษากลุ่มเสียง สำนวน และสำเนียงภาษา พบว่าเพลงในตับเรื่องขอมดำดินอยู่ในกลุ่มเสียงขวา (ฟ ช ล x ต ร x) ทุกเพลง ไม่มีเสียงจร พบสำนวนที่เป็นสำเนียงเขมรที่ชัดเจนปรากฏทุกเพลง ดังนี้ เพลงเขมรพวง ปรากฏ 5 สำนวน เพลงเขมรเขาเขียว ปรากฏ 8 สำนวน เพลงเขมรเป่าใบไม้ ปรากฏ 5 สำนวน เพลงเขมรเอวบาง ปรากฏ 3 สำนวน ทุกเพลงมีสำนวนภาษาที่ไม่ซ้ำกัน กล่าวได้ว่าเพลงตับขอมดำดินมีเพลงที่มีสำนวนเป็นสำเนียงเขมรทั้งตับ

ตัวอย่างเพลงสำเนียงเขมร

เพลงเขมรพวง ปรากฏบรรทัดที่ 6 ของท่อน 2

เพลงเขมรเป่าใบไม้ ปรากฏบรรทัดที่ 4 ของท่อน 1

4.2.5 เพลงตับเรื่องพระลอ

เพลงตับเรื่องพระลอ ตอนพระลอตามไก่ ลักษณะคำประพันธ์เป็นโคลงสี่สุภาพ มีเพลงบรรเลง-ขับร้อง รวม 3 เพลง ประกอบด้วย เพลงลาวจ้อย เพลงลาวเจ้าชู และเพลงลาวเชียงใหม่ จากการศึกษากลุ่มเสียง สำนวน และสำเนียงภาษา พบว่าเพลงในเพลงตับเรื่องพระลออยู่ในกลุ่มเสียงเพี้ยนออล่าง (ช ล ท x ร ม x) ทุกเพลง พบสำนวนที่เป็นสำเนียงลาวทุกเพลง ดังนี้ เพลงลาวจ้อย ปรากฏ 4 สำนวน เพลงลาวเจ้าชู ปรากฏ 5 สำนวน และ เพลงลาวเชียงใหม่ ปรากฏ 5 สำนวน

ตัวอย่างเพลงสำเนียงลาว

เพลงลาวจ้อย ปรากฏบรรทัดที่ 2

เพลงลาวเจ้าชู ปรากฏบรรทัดที่ 4 ของท่อน 2

4.2.6 เพลงตับเรื่องซินเดอเรลล่า

เพลงตับเรื่องซินเดอเรลล่ามีลักษณะคำประพันธ์ 3 ชนิด ได้แก่ กลอนสุภาพ กาพย์ยานี และโคลงสี่สุภาพ บรรจุเพลงบรรเลง-ขับร้อง รวม 6 เพลง ประกอบด้วย เพลงวิลันดาไอด เพลงฝรั่งจรรกา เพลงครอบจักรวาล เพลงฝรั่งรำเท้า เพลงเวสสุกรรม และเพลงหงส์ทอง จากการศึกษากลุ่มเสียง สำนวน และสำเนียงภาษาพบว่า เพลงวิลันดาไอด และเพลงฝรั่งจรรกา อยู่ในกลุ่มเสียงเพี้ยนออล่าง (ช ล ท x ร ม x) ทั้งนี้มี “เสียงโด” และ “เสียงฟา” เป็น

เสียงจร ทั้งนี้ เพลงวิลันดาไอด พบสำนวนที่เป็นสำเนียงฝรั่งในการบรรเลงเที่ยวที่ 1, 2 และเที่ยวที่ 4 ปรากฏเที่ยวละ 3 สำนวน และเที่ยวที่ 3 ปรากฏ 2 สำนวน เพลงฝรั่งจรกา ปรากฏ 3 สำนวน เพลงครอบครัวจรวาล อยู่ในกลุ่มเสียงเพียงอล่าง (ซ ล ท x ร ม x) ไม่พบสำเนียงฝรั่ง แต่พบสำนวนทำนองหลักที่สามารถนำไปประดิษฐ์ให้เป็นสำเนียงฝรั่งได้ ปรากฏ 3 สำนวน เพลงฝรั่งรำเท้า อยู่ในกลุ่มเสียงเพียงอล่าง (ซ ล ท x ร ม x) มี “เสียงฟา” เป็นเสียงจร และอยู่ในกลุ่มเสียงเพียงอบบน (ด ร ม x ซ ล x) ทั้งนี้พบสำนวนทำนองหลักที่สามารถนำไปประดิษฐ์ให้เป็นสำเนียงฝรั่ง และสำนวนที่เป็นสำเนียงฝรั่ง รวม 4 สำนวน เพลงเวสสุกรรม อยู่ในกลุ่มเสียงเพียงอล่าง (ซ ล ท x ร ม x) และกลุ่มเสียงเพียงอบบน (ด ร ม x ซ ล x) ไม่พบสำเนียงฝรั่ง ทั้งนี้พบสำนวนทำนองหลักที่สามารถนำไปประดิษฐ์ให้เป็นสำเนียงฝรั่ง ปรากฏ 3 สำนวน เพลงหงส์ทอง อยู่ในกลุ่มเสียงเพียงอล่าง (ซ ล ท x ร ม x) และกลุ่มเสียงเพียงอบบน (ด ร ม x ซ ล x) ทั้งนี้พบสำนวนทำนองหลักที่สามารถนำไปประดิษฐ์เป็นสำเนียงฝรั่ง ปรากฏ 3 สำนวน

ตัวอย่างเพลงสำเนียงฝรั่ง

เพลงวิลันดาไอด ปรากฏตั้งแต่วรรคหลัง บรรทัดที่ 2 - วรรคหน้า บรรทัดที่ 3

เพลงฝรั่งจรกา ปรากฏตั้งแต่บรรทัดที่ 7 - บรรทัดที่ 8

4.2.7 เพลงตับเรื่องอุณรุท

เพลงตับเรื่องอุณรุท ตอนนางศุภลักษณ์อุ้มสม มีลักษณะคำประพันธ์เป็นกลอนบทละคร บรรจุเพลง บรรเลง-ขับร้อง รวม 3 เพลง ประกอบด้วย เพลงกระบอกเงิน เพลงบลีม์ และเพลงดวงพระธาตุ จากการศึกษากลุ่มเสียงสำนวน และสำเนียงภาษาพบว่า เพลงกระบอกเงิน และเพลงบลีม์ อยู่ในกลุ่มเสียงเพียงอล่าง (ซ ล ท x ร ม x) ทั้งนี้เพลงกระบอกเงิน มีสำนวนเป็นสำเนียงไทย ปรากฏ 3 สำนวน เพลงบลีม์ มีสำนวนเป็นสำเนียงไทย ปรากฏ 8 สำนวน เพลงดวงพระธาตุ ท่อนที่ 1 อยู่ในกลุ่มเสียงเพียงอล่าง (ซ ล ท x ร ม x) ท่อนที่ 2 เปลี่ยนไปอยู่ในกลุ่มเสียงขวา (ฟ ซ ล x ด ร x) มีสำนวนที่เป็นสำเนียงไทย ปรากฏ 4 สำนวน

ตัวอย่างเพลงสำเนียงไทย

เพลงกระบอกเงิน ปรากฏบรรทัดที่ 1 ของท่อน 2

เพลงบลีม์ ปรากฏบรรทัดที่ 3

5. อภิปรายผล

5.1 ศึกษาความเป็นมาเพลงตบตาโบลิวังต์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ที่ส่งผลต่อนักวิชาการด้านดนตรีสืบมา

เพลงตบตาโบลิวังต์เป็นเพลงตบที่พัฒนามาจากเพลงมโหรี บรรเลงด้วยวงมโหรีเครื่องสี่ ทำหน้าที่ขับกล่อมพระบรมมหาราชวังให้กับพระมหากษัตริย์ เครื่องดนตรีที่ใช้ ได้แก่ ซอสามสาย กระจำปี ทับ และนักร้องดีกรับพวง เนื้อร้องประพันธ์ด้วยกาพย์ โคลง หรือกลอนเพลง เนื้อหาบทความในบท ในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ในยุคที่การละครเฟื่องฟู มีขุนนางนำบทละครมาบรรเลง-ขับร้องแทนเพลงมโหรี สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศรราชานุภาพ เรียกว่า “ละครกลาย” ซึ่งจะเห็นได้ว่าการบรรเลง-ขับร้องเพลงมโหรีนี้ นิยมฟังอยู่ในกลุ่มชนชั้นสูง ต่อมาในรัชกาลที่ 4 ได้มีการติดต่อกับต่างชาติมากขึ้นศิลปวิทยาการตลอดจนศิลปวัฒนธรรมของต่างชาติได้แพร่หลาย รวมทั้งการที่มีชาวต่างชาติเข้ามาสอนภาษาให้กับพระโอรส พระราชธิดาส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ด้านภาษา ดังเช่นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงแปลนิทานอาหรับเร่ร่อนนิทานชาคริต แล้วนำมาจัดแสดงเป็นละครในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ ผู้แสดงเป็นพระราชโอรสพระราชธิดา การจัดแสดงนี้น่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ทรงพระนิพนธ์เพลงตบตาโบลิวังต์ จำนวน 8 ตบ เพื่อถวายสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร เพื่อนำมาให้พระราชโอรสพระราชธิดาเล็กๆ ที่ไม่สามารถรำหรือแสดงได้ มีโอกาสแต่งตัวตามเนื้อเรื่องที่ประพันธ์ขึ้น หลังจากที่ได้จัดแสดงเพลงตบพระเป็นเจ้าแล้ว สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศฯ สิ้นพระชนม์ด้วยโรคไขกระดูกสันหลัง ทำให้ไม่ได้จัดการแสดงเพลงตบตาโบลิวังต์อีกเลย ด้วยเหตุผลที่การแสดงนี้จัดขึ้นในวังและผู้แสดงเป็นพระราชโอรสพระราชธิดา และพระบรมวงศานุวงศ์ ประชาชนทั่วไปไม่อาจจะเข้าถึงได้ ประกอบกับเกิดการแสดงละครดึกดำบรรพ์ที่มีขึ้นในระยะต่อมา ทำให้การแสดงตบตาโบลิวังต์หายไป มีแต่การบรรเลง-ขับร้องเพลงตบตาโบลิวังต์ที่ยังคงนิยมบรรเลงและขับร้องจนถึงปัจจุบันนี้ หากพิจารณาถึงการบรรเลง-ขับร้อง แล้วมีการแสดงออกตัว เช่น การบรรเลงและขับร้องเพลงตบพระลอออกตัว ก็จะมีลักษณะคล้ายกับการแสดงตบตาโบลิวังต์เหมือนกัน เพราะขณะที่บรรเลง-ขับร้องก็จะมีตัวแสดงออกมายืนดีท่าตามบท หรือแสดงท่าตามเนื้อร้อง หรือการเล่นสักวา นิยมแต่งบทสักวาแล้วมีตัวแสดงออกมายืนแล้วดีท่าตามบทกลอนนั้น ๆ เรียกว่า “การแสดงสักวาออกตัว” แล้วแต่ว่าจะแต่งบทสักวาเรื่องใด เป็นต้น เพียงแต่การแสดงลักษณะนี้จะไม่มีการจัดฉากตามเนื้อเรื่องเหมือนอย่างการแสดงตบตาโบลิวังต์

5.2 ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างเพลงตบตาโบลิวังต์ (Tableaux Vivants)

การศึกษาโครงสร้างเพลงตบตาโบลิวังต์ (Tableaux Vivants) เป็นการบรรจุเพลงสำเนียงภาษา หมายความว่าเมื่อผู้ประพันธ์มีจุดประสงค์จะแต่งออกสำเนียงใดก็จะใช้ชื่อชาตินั้นเป็นคำขึ้นต้น เช่น มอญรำดาบ ฝรั่งเศสรำกา จีนฮุยบิน เป็นต้น เพลงภาษานี้มีมาตั้งแต่สมัยอยุธยาแล้วซึ่งน่าจะเกิดจากการขับร้องสืบทอดภาษามา ก่อน สำหรับการแสดงที่มีตัวละครเชื้อชาติต่างๆ เข้ามาผสม หรือที่เรียกว่า “ละครพันทาง” นั้นมีมาตั้งแต่ปลายสมัยรัชกาลที่ 4 แต่ได้รับความนิยมในสมัยรัชกาลที่ 5 ผู้ให้กำเนิดการแสดงชนิดนี้ คือ เจ้าพระยามหินทรศักดิ์ธำรง (เพ็ง เพ็ญกุล) การบรรเลง-ขับร้องเพลงตบตาโบลิวังต์มีวิธีการเรียงร้อยเพลงเหมือนเพลงตบมโหรี แต่วิธีการบรรจุเพลงที่เป็นสำเนียงภาษานี้ ในปัจจุบันก็ยังไม่มีการจัดทำ หากพิจารณาถึงเนื้อร้อง มีเฉพาะเพลงตบเรื่องราชาธิราช

เพลงตับเรื่องสามก๊ก และเพลงตับเรื่องอุณรุท ใช้คำประพันธ์เป็นบทกลอนละคร หรือกลอนแปด ส่วนเรื่องอื่นๆ ในเพลงตับตาโบลวิวงศ์ ได้แก่ เพลงตับเรื่องขอมดำดิน เพลงตับเรื่องชินเดอเรลล่า เพลงตับเรื่องนิทรชาคริต และเพลงตับเรื่องพระลอ ใช้บทร้อยกรองที่หลากหลายจะไม่สะดวกในการนำมาใช้แสดงละคร เพราะการแสดงละครต้องมุ่งแสดงอารมณ์เป็นสำคัญ หากเป็นการบรรเลง-ขับร้องก็สามารถจะสื่ออารมณ์ด้วยน้ำเสียง ไม่ต้องกังวลกับการแสดงในรูปแบบนาฏศิลป์

สำหรับโครงสร้างของทำนองหลักทั้ง 7 ตับ พบว่าสำนวนทำนองหลักมีทั้งสำเนียงภาษาและไม่มีสำเนียงภาษา แต่สามารถนำทำนองหลักที่ไม่มีสำเนียงภาษานั้นไปแปรทางบรรเลงให้มีสำเนียงภาษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องคุณลักษณะทางดนตรีของการแสดงชุดตาโบลวิวงศ์ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ (สุดาร์ตน์ ชาญเลขา, 2554) ซึ่งศึกษาเรื่องคุณลักษณะทางดนตรีที่มีผลการวิจัยว่าโครงสร้างของเพลงที่ทำให้เกิดสำเนียงภาษาต่างๆ ขึ้นอยู่กับกลอนเพลง (Melody) และกระสวนทำนอง (Melodic Rhythm)

6. ข้อเสนอแนะ

ควรมีการนำเพลงตับตาโบลวิวงศ์มานำเสนอในรูปแบบอื่นๆ ได้แก่ 1. เพลงตับเรื่องชินเดอเรลล่า ประกอบด้วยเพลงวิลันดาโอต เพลงฝรั่งเศสกา เพลงครอบครัวจ้าว เพลงฝรั่งเศสเจ้า เพลงเวสสุกรรม และเพลงหงส์ทองสามารถนำมาเรียบเรียงเสียงประสานและบรรเลงด้วยวงดุริยางค์สากล จะทำให้เกิดอรรถรสในการฟังอีกรูปแบบหนึ่ง 2. ควรนำบทละครเรื่องรามเกียรติ์ ตอนนางลอย ตอนนาคบาท ที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงเรียบเรียงไว้เป็นบทกลอนเสีร์เพื่อบรรเลง-ขับร้องต้อนรับชาวต่างชาติในสมัยรัชกาลที่ 5 มาจัดแสดงในรูปแบบเพลงตับตาโบลวิวงศ์ เพื่อเป็นการรื้อฟื้นและเป็นการสร้างสรรค์งานให้ต่อเนื่อง 3. จัดทำคู่มือการแสดงตาโบลวิวงศ์เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนให้ครูนักเรียนได้รู้จักวิธีการแสดงตาโบลวิวงศ์ในเรื่องอื่นๆ เป็นการสร้างจินตนาการให้มีความคิดสร้างสรรค์เรื่องใหม่ๆ ต่อไป

รายการอ้างอิง

- ธีรภูมิ แก้วมาก. (2556). ตับตาโบลวิวงศ์. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2558 จาก http://metaboledoing.blogspot.com/2013/06/blog-post_21.html.
- มนตรี ตราโมท. (2545). คำบรรยายวิชาดุริยางคศาสตร์. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- มนตรี ตราโมท และวิเชียร กุลตันท์. (2523). ฟังและเข้าใจเพลงไทย. กรุงเทพฯ: ไทยเชชม.
- ศิลปากร, กรม. (2506). ชุมมุนบทละครและบทกลอนเสีร์ พระนิพนธ์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- สุดาร์ตน์ ชาญเลขา. (2554). คุณลักษณะทางดนตรีของการแสดงชุดตาโบลวิวงศ์ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.